



תיירות חקלאית וגיוון תעסוקות מנוף לפיתוח הכפר

שי דותן

מנהל תחום בכיר כלכלה כפרית ותיירות

משרד החקלאות **ופיתוח הכפר**

השתלמות למורים לחקלאות

07/07/15

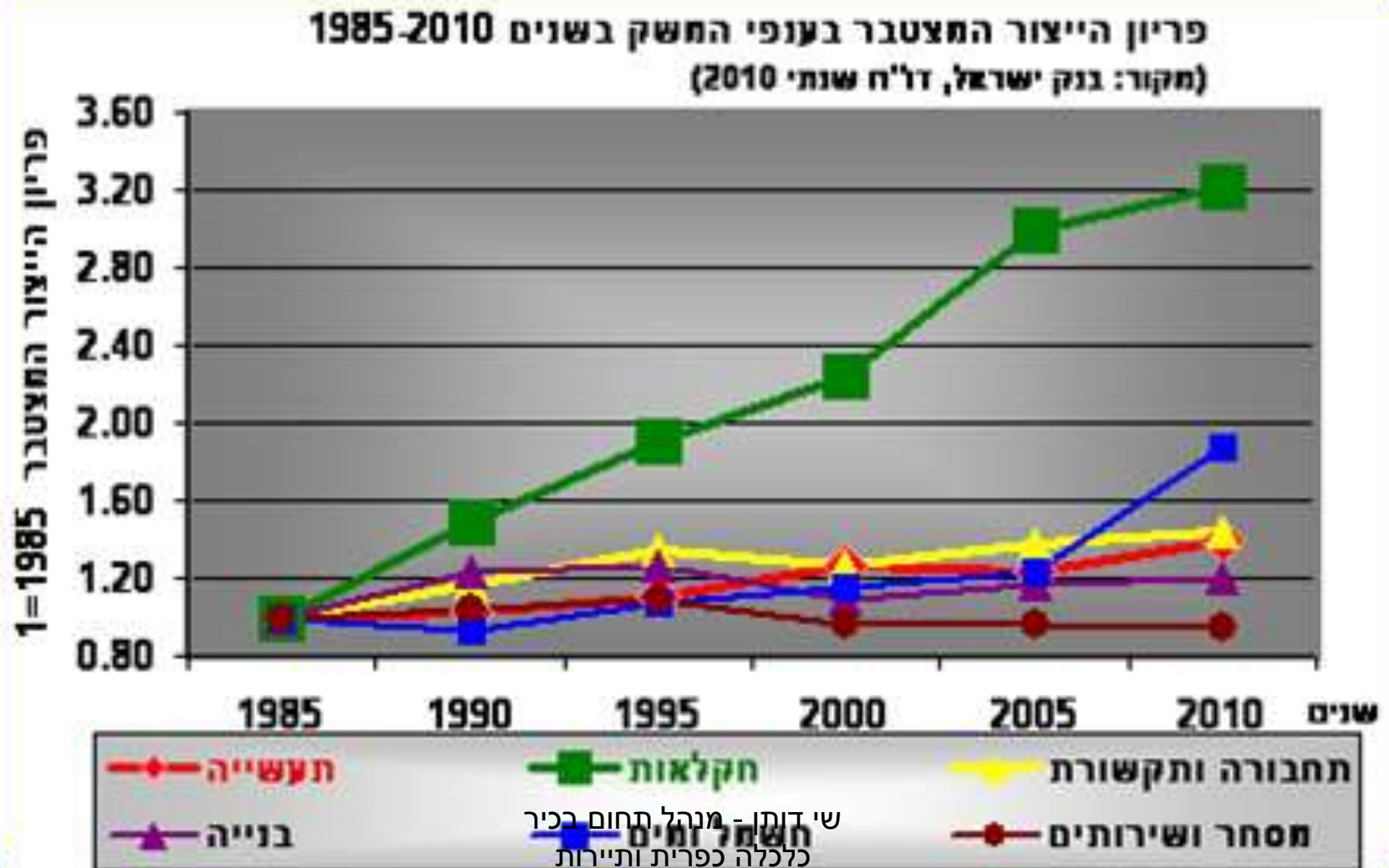
אין תקראות כאן
מוצאת כאן
מ.ס.מ'אנסקי

החקלאות כבסיס לפיתוח תיירותי וגיוון התעסוקות

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות

חקלאות ישראל

ענף החקלאות מתאפיין בשיעורי פריון גבוהים משמעותית מענפי כלכלה אחרים במשק





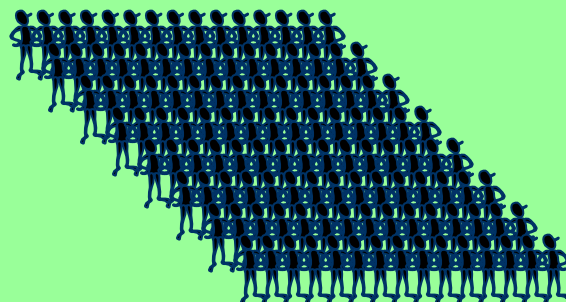
לכמה אנשים חקלאי אחד בישראל מיצר מזון?

1955



15

2008



100

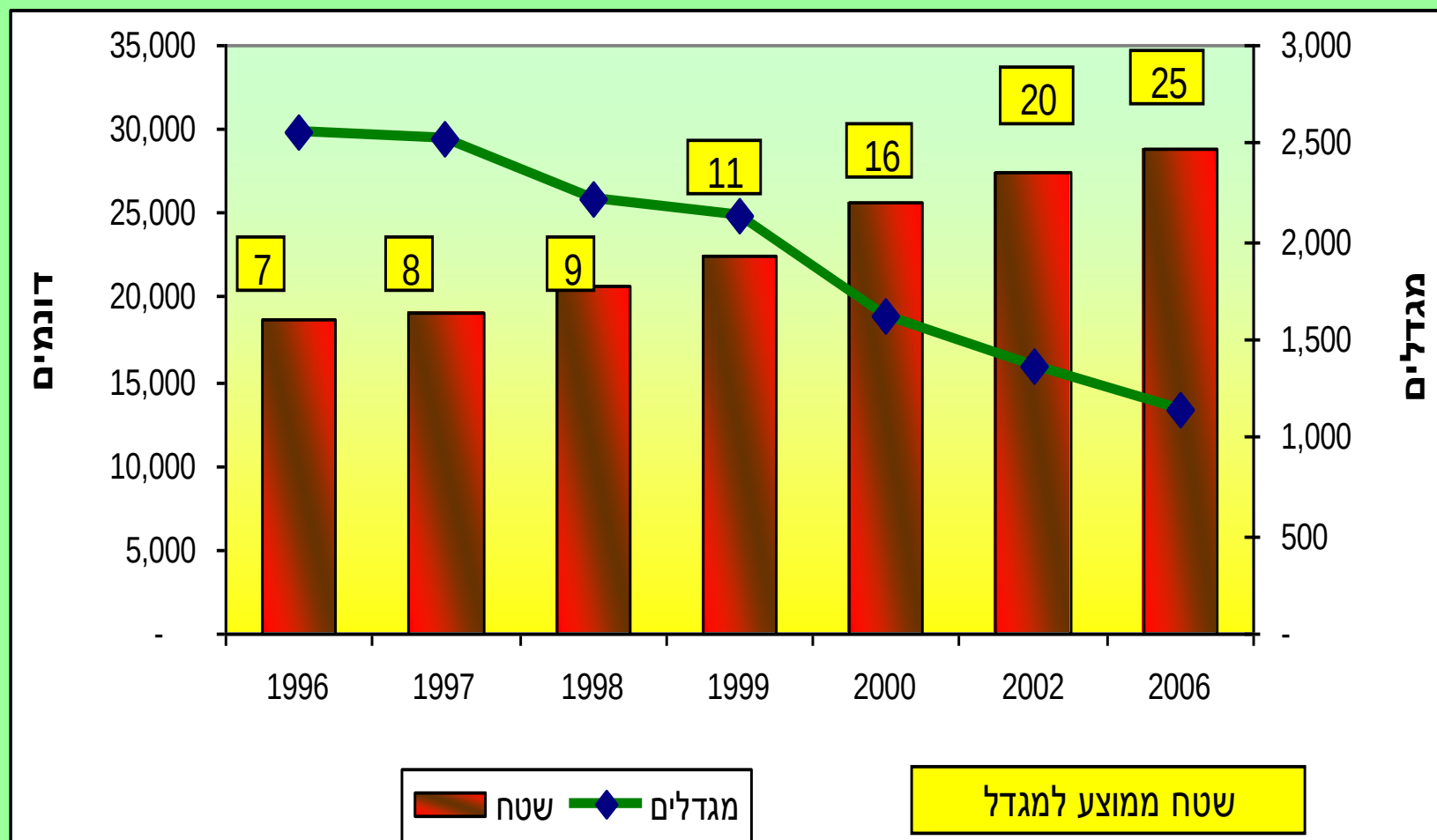


Developing Countries, 2007: 2-20 people fed by one farmer

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



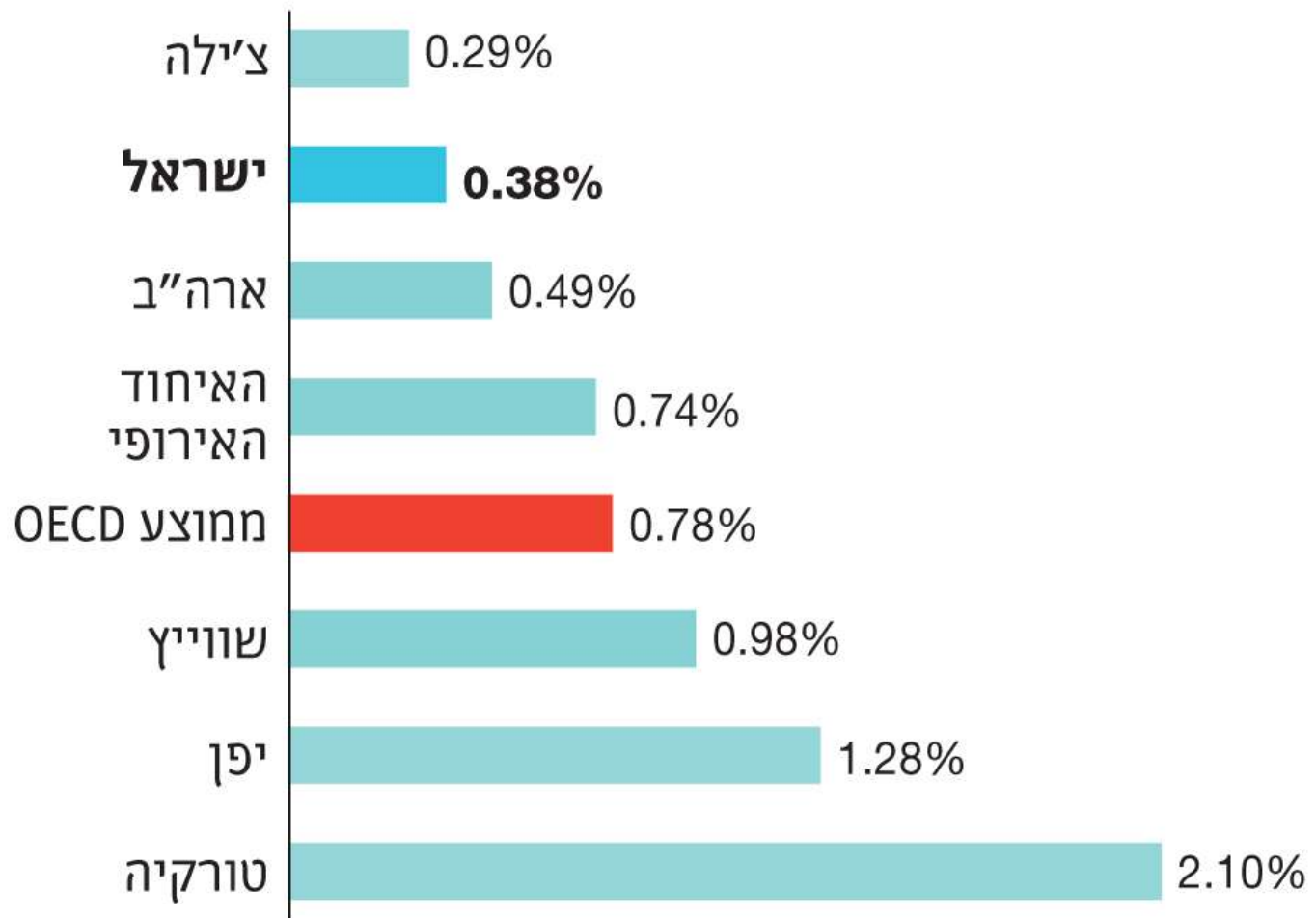
ענף הפרחים - התפתחויות ושינויים



שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות

התמיכה בחקלאות ב-OECD – כפולה מבישראל

התמיכה הציבורית בחקלאות, כשיעור מהתמ"ג





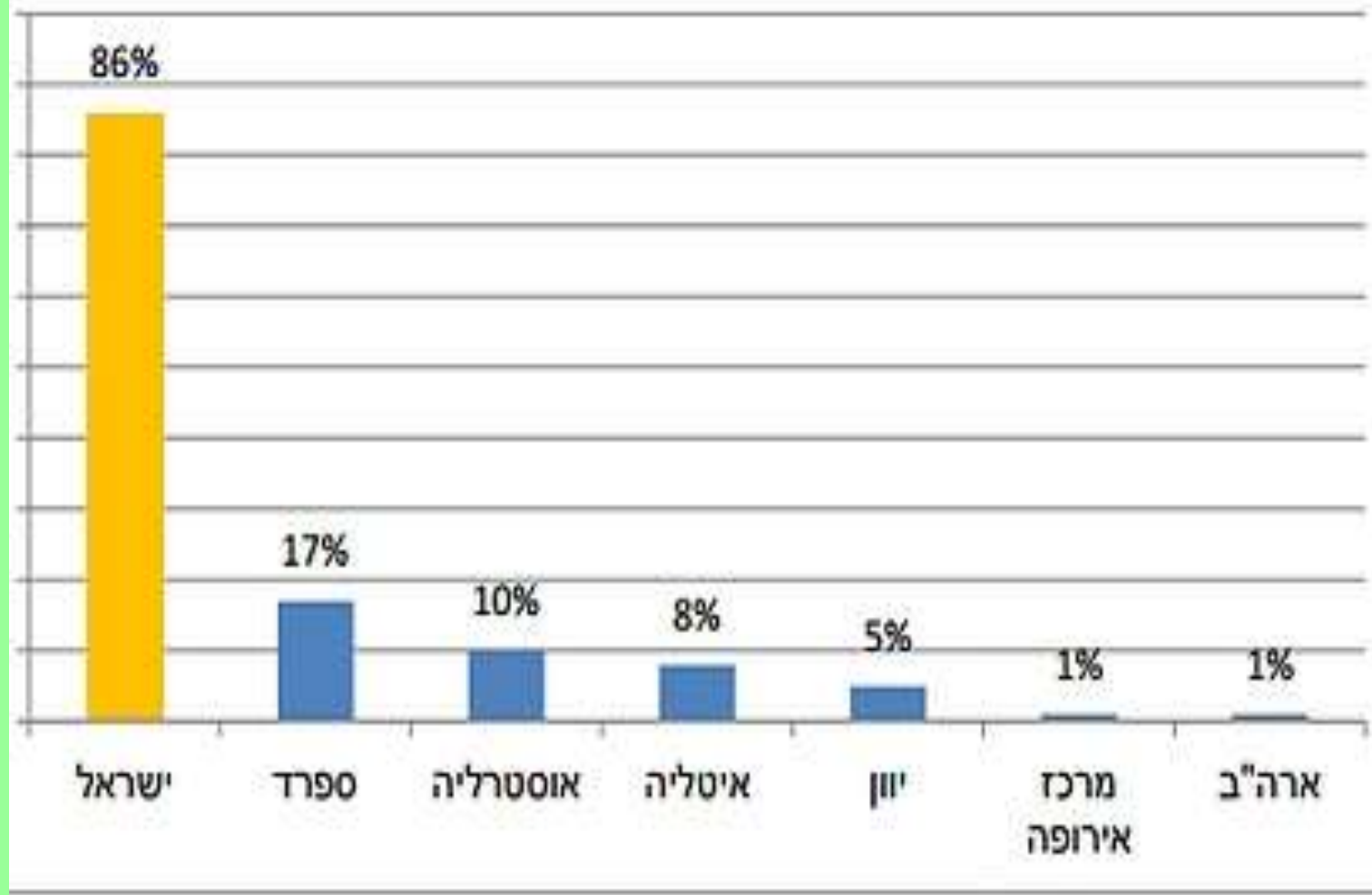
OECD Work on Agriculture



Trade and Agriculture Directorate

ישראל הנה מובילה עולמית בטכנולוגיה
חקלאית, במיוחד בחקלאות בתנאי יובש.
חקלאות ישראל לכן מתבססת על יתרונות
יחסיים "מושרים" ולא "טבעיים" – ידע
וקידמה טכנולוגית.

אחוז ניצול השפכים - השוואה בינלאומית



מקור: כבר לא שחונה: מהפכת המים השקטה של ישראל, ynet – ירון דרוקמן

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



שרון גלזברג, חקלאות: מחזה בחמש מערכות, 15-2014 (פרט)

האם החקלאות נחוצה לישראל? האתוס החקלאי: גוף־אדמה־טריטוריה

יום עיון במסגרת "התערוכה החקלאית"
בהשתתפות חוקרים, חקלאים ואמנים
השקת קטלוג התערוכה

marula

בחסות מרולה תעשיות בע"מ

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה ותיירות



גידול האוכלוסין בישראל

- סוף 1948 – 800,000 נפש.
- 1958 – 2,000,000 נפש.
- 1970 – 3,000,000 נפש.
- 2003 – 6,000,000 נפש.
- 2010 – 7,500,000 נפש.
- 2014 - 8,200,000 נפש.



הכפר הישראלי

ההתיישבות הכפרית פרוסה
במרחבי מדינת ישראל על כל גווניה וצורותיה

קיבוץ, מושב עובדים, כפר שיתופי, מושב שיתופי,
ישוב קהילתי, ישוב כפרי אחר

כ-70% מהיישובים נמצאים בפריפריה

ההתיישבות יצרה ערכים ומאפיינים של מורשת, היסטוריה, נוף וערכים בין אדם לאדמתו

דגמי התיישבות ייחודיים למדינת ישראל

החקלאות תורמת לשמירת השטחים הפתוחים, טיפוח סביבה, טבע ונוף



עמק הירדן



דגניה



חקלאות ורטיקלית – אקספו מילנו



חקלאות ונוף | גליל תחתון



תיירות חקלאית/כפרית עונה על צורך קיים

- כ – 8 מיליון תושבים.
- כ – 600 אלף במרחב הכפרי.
- ורק כ – 20 אלף חקלאים – "עולם הולך ונעלם",
שעושים חקלאות מהמתקדמות בעולם.



שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



תעשיית התיירות כמנוע צמיחה

• 1950- חמישים מיליון תיירים בעולם.

• 2012 – מיליארד תיירים בעולם.

התיירות 5% מהתוצר הגולמי העולמי.



יזמות כפרית =

תעשייה גדולה

של עסקים קטנים

**97.5% מהעסקים בישראל – עסקים קטנים
אחרים ל 40% מהתוצר, 55% מכלל המועסקים**



מסר בשתי מילים...

חקלאות רב תפקודית

Multifunctionality Agriculture

גיוון תעסוקות

Diversification in Agriculture



שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



תיירות חקלאית מוגדרת כמגוון פעולות של ביקור ואירוח בענפים החקלאיים

- פעילות נוספת במשק – הגדלת הכנסת החקלאי
- גיוון התעסוקות במרחב הכפרי – חיזוק הישובים, מינוף הקהילה יחד עם שמירת האופי הכפרי.
- הצגת החקלאות בפני הקהל הרחב והעלאת תדמיתה של החקלאות.





מדברי צביקה ברנדיס מרפת שביל פרות החלב בבית לחם הגלילית,
המציג את חשיבות החקלאות התיירותית ברפת בכלל, ובימים אלה
בפרט: **"כל מבקר שמסיים סיור ברפת נהיה אוהב פרות**



ברפת "שביל פרות החלב", צילום: דובי וולפסון

ומליץ יושר עלינו הרפתנים.
בתקופה שבה ציונות, חקלאות
ועבודה קשה אינן מקבלות את
המקום הראוי, אנו מרגישים
שאנחנו משנים את דעת הקהל.
גם כשרואים רפת נקייה
ומסודרת, מלטפים עגל קטן,
שומעים הסבר ברמה, שותים
שוקו ואוכלים חמאה, מבינים
שכאן עושים רפת באהבה,
אהבה לפרות, אהבה לאדם."



המודל האיטלקי

- מדיניות חקלאית כחלק ממסורת ונכס שהמדינה מעוניינת לשמר.
- מסגרות הסדרה ברורות.
- התיירות החקלאית וגיוון התוצרת החקלאית מוגדרות כחלק בלתי נפרד מהחקלאות ומיעוד הקרקע.



שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



המודל האיטלקי

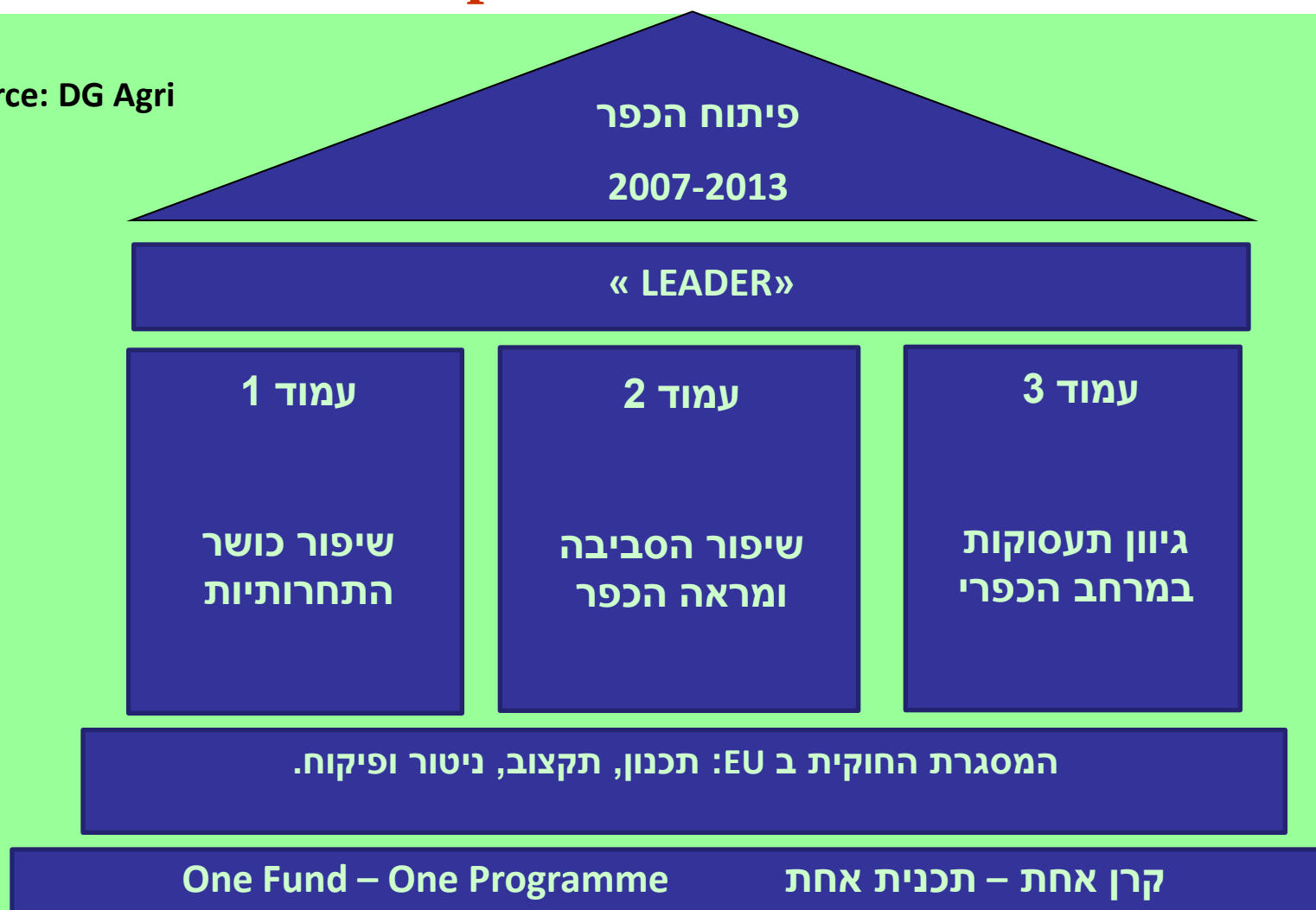
- תיירות חקלאית או חקלאות תיירותית Agrotourism כלי לשימור החקלאות.
- מודל תמיכות מובנה.



שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות

Rural Development 2007-2013: Structure

Source: DG Agri



שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



ארגז הכלים לפיתוח הכפר מ 2006

- חממות תיירות
- סיוע לפיתוח תיירות חקלאית
- סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית
- סיוע להדרכות וקורסים
- כפרי תיירות
- עוגנים לפיתוח הכפר
- סיוע לתוכניות אב ומתאר



TWINNING



העצמת המדיניות הלאומית וכלים לפיתוח כפרי בישראל

**Reinforcement of National Policy and Tools
for Implementing Rural Development in Israel**

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



מטרת הפרויקט

מטרת התכנית לסייע למשרד החקלאות ופיתוח הכפר לבחון את המדיניות הלאומית של ישראל לפיתוח הכפר ולספק כלים ליישומה לפי המודל האירופי, בפרט באמצעות זיהוי מנגנונים מוצלחים ושיטות העבודה הטובות ביותר.

מלבד האסטרטגיה ומדיניות פיתוח וקידום גיוון התעסוקות בכפר, כולל תיירות חקלאית, התכנית מכוונת לפתח סביבה מנהלתית תומכת, בהתאם לניסיון האיחוד האירופי ולהכין כלים ליישום.



יזמות כפרית

מדיניות משרד החקלאות ופיתוח הכפר

1. יש לפעול לעידוד יזמות כפרית הנלוות ומשתלבת בחקלאות ובמרחב הכפרי.
2. יש לתת עדיפות לשילוב תיירות במשק החקלאי.
3. יש להגדיר שימושים מתאימים לאופי הישוב.
4. יש להגדיר שימושים שאינם פוגעים בסביבה ובהתאמה למדיניות התכנון הארצית/המחוזית/המקומית.
5. יש לעודד את היזמות הכפרית בפריפריה כנדבך חשוב בפיתוח הנגב והגליל.
6. יש לעודד את היזמות הכפרית באזור המרכז על מנת לחזק החקלאות ובזיקה לשמירת השטחים הפתוחים, בעיקר כמענה לבקושי תיירות יומית.
7. יש לעודד ראייה כוללת ברמה אזורית ויישובית.



שימושים מועדפים

- עיבוד תוצרת חקלאית
- תיירות כפרית וחקלאית
- עסקים קטנים נלווים לתיירות
- מקצועות חופשיים
- שירותי חינוך ורווחה



החלטת מועצת ר.מ.י 1316

- **שימושים נלווים לגידול בעלי חיים** - שירותי טיפול, אחסנת בעלי חיים, ריפוי וטיפול באמצעות בעלי חיים, ליטוף בעלי חיים והתנסות בגידולם, חנות ממכר בעלי חיים וציוד לגידולם, רכיבה טיפולית ולימודי רכיבה.
- **עיבוד ראשוני של התוצרת החקלאית** - עיבוד ראשוני עצמי אשר עיקרו תוצרת חקלאית של הנחלה, מן החי ומן הצומח והוא אחד מאלה: ייצור שמן מזיתים - בית בד; ייצור יין מענבים - יקב; ייצור גבינות מחלב - מגבנה; ייצור בשמים וסבונים מצמחי תבלין ובושם; יבוש תבלינים ופרחים; ייצור ריבות מפירות, פירות מיובשים, מיצים, תמציות .
- **פעילות תיירותית וחינוכית** - פעילות המבוססת על פעילות חקלאית המתקיימת בנחלה, הצגת הענף החקלאי ומוצריו, השתתפות בחוויית הקטיף, האסיף או החליבה או שימוש במבנה קיים ושימורו לצורך הצגת מורשת ההתיישבות.

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הרשות לתכנון ופיתוח החקלאות ההתיישבות והכפר
אגף תכנון כפרי אזורי



תכנית פיתוח הכפר בישראל 2015-2020



חשוון תשע"ה

אוקטובר 2014

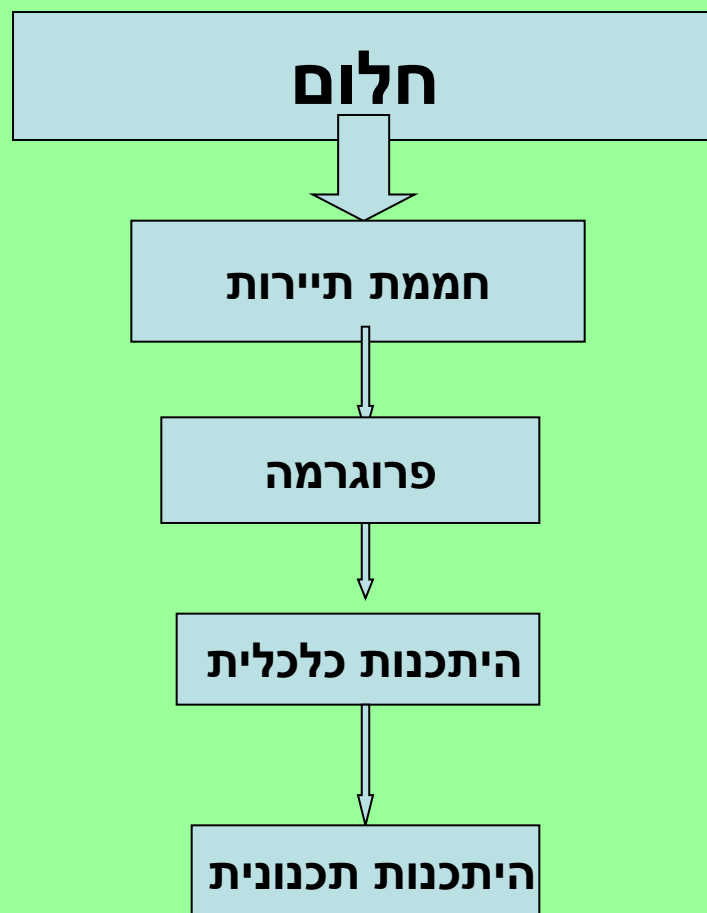


תוכנית פיתוח הכפר 2015-2020

- **חממות תיירות**
- סיוע לפיתוח תיירות חקלאית וכפרית ותמיכה בעסקים קטנים
- סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית
- סיוע להדרכות וקורסים
- פיתוח מוקדי משיכה במרחב הכפרי
- הכנת תוכניות במרחב הכפרי



מחלום ← ליישום



שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות

עבודה זו תקבל אישור או הכרה של הגורמים המתאימים
במשרד התיירות או הרשויות המתאימות רק לאחר שתיבחן על ידם

נושא העבודה: כפר הנוער בן שמן חונכות שיווקית

שם היזם: מנהלת – דר' אילנה טישלר

שם היישוב: כפר הנוער בן שמן



תאריך: 29.7.13

מוגש לחממת תיירות "מטה יהודה":

שם ופרטי היועץ: גילי טופר – טייב, 058746603
אביעזר 107, ד.ב. אלה
052-3474130
Gilitoper@gmail.com



תיירות חקלאית

ביקורים במשק חקלאי קיים:

- **רפת**
- דיר
- לול
- משק דבורים
- ברכות דגים
- חממות לגידול פרחים
- חממות לגידול ירקות



תוכנית פיתוח הכפר 2015-2020

- חממות תיירות
- **סיוע לפיתוח תיירות חקלאית וכפרית ותמיכה בעסקים קטנים**
- סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית
- סיוע להדרכות וקורסים
- פיתוח מוקדי משיכה במרחב הכפרי
- הכנת תוכניות במרחב הכפרי



עסק קטן

"מיזם שהיקף ההשקעה בהקמתו לא יעלה על 500 אלש"ח, המציע פעילות במרחב הכפרי, שקשורה באופן ישיר או עקיף לפעילות חקלאית, לתיירות כפרית ולהתיישבות הכפרית, אשר גורמת להגדלת מספר המועסקים ותורמת לכלכלת המשק והאזור. התמיכה תהיה בתעסוקות המותאמות להחלטת ממ"י 1316, ובשימושים המומלצים במסמך המדיניות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר."

האתר נבנה בעזרת
מיסד החקלאות
מימון הכפר

משרד החקלאות
MINISTRY OF AGRICULTURE & FISHERIES
משרד החקלאות והדגים

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות



תוכנית פיתוח הכפר 2015-2020

- חממות תיירות
- סיוע לפיתוח תיירות חקלאית וכפרית ותמיכה בעסקים קטנים
- **סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית**
- סיוע להדרכות וקורסים
- פיתוח מוקדי משיכה במרחב הכפרי
- הכנת תוכניות במרחב הכפרי

פסטיבל תפוחי האזמה 7

בחבל הבשור

יום שלישי
10 באפריל 2012
י"ח בניסן תשע"ב

שעות: 10:00 - 16:00
במצפה גבולות
שבקיבוץ גבולות

פסחקלאי בצפון הנגב 8-12.4

סיורים חקלאיים, פעילויות לילדים, צעדת האביב, מופע אופניים אקסטרים ושוק איכרים

חוויה חקלאית לכל המשפחה



שי לבאי
הפסטיבל:
שקית תפוחי
למשפחה
מתנת המגדלים
בנגב
עד גמר המלאי

- תערוכת זנים • סיורים לשדות
- תערוכת כלים חקלאיים
- שפע פינות הפעלה, יצירה ואטרקציות לילדים
- מופעי בישול • שוק איכרים
- תחרויות היתוליות נושאות פרסים
- מתנפחים • פינת ליטוף
- מעגל מתופפים
- מסע ראוות צבעוני
- תחנת מידע
- וזה רק על קצה המדלג...

בימת
בידור מרכזית-
רצף מופעים לאורך
כל היום
והמופע המרכזי
"שירה"
מקושקשת"

הרשות לפיתוח הנגב
המחוזית
משרד החקלאות
מחוז הנגב



למידע נוסף ופרטים על אתרי בילוי וליווי באזור:
www.habsor.co.il

מדיעפון 052-9994003, 072-2540274
חפשו אותנו בפייסבוק "פסטיבל דרום"
מחיר מודל בריטה מוקדמת בטלפון 1-800-200-104

שי דותן - מנהל תחום בכיר
לכלכלה כפרית ותיירות



פסטיבל האוכל הכפרי ה-12 במטה יהודה

4 במרץ ועד 31 במרץ 2012

מטה יהודה.
מובילים באינטרנט
שירותי מנהל תחום בכיר
מכללה כפרית ותיירות
www.m-yehuda.org.il





תוכנית פיתוח הכפר 2015-2020

- חממות תיירות
- סיוע לפיתוח תיירות חקלאית וכפרית ותמיכה בעסקים קטנים
- סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית
- **סיוע להדרכות וקורסים**
- פיתוח מוקדי משיכה במרחב הכפרי
- הכנת תוכניות במרחב הכפרי



תוכנית פיתוח הכפר 2015-2020

- חממות תיירות
- סיוע לפיתוח תיירות חקלאית וכפרית ותמיכה בעסקים קטנים
- סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית
- סיוע להדרכות וקורסים
- **פיתוח מוקדי משיכה במרחב הכפרי**
- הכנת תוכניות במרחב הכפרי



פיתוח מוקדי משיכה במרחב הכפרי

- מוקדי משיכה תיירותיים במרחב הכפרי
- שימור מורשת חקלאית כפרית
- שיפור חזות הישוב







ארגז הכלים לפיתוח הכפר

עד 2014

- חממות תיירות
- סיוע לפיתוח תיירות חקלאית
- סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית
- סיוע להדרכות וקורסים
- **כפרי תיירות**
- עוגנים לפיתוח הכפר
- סיוע לתוכניות אב ומתאר



בעבר - כניסה לישוב





ואפשר גם כך





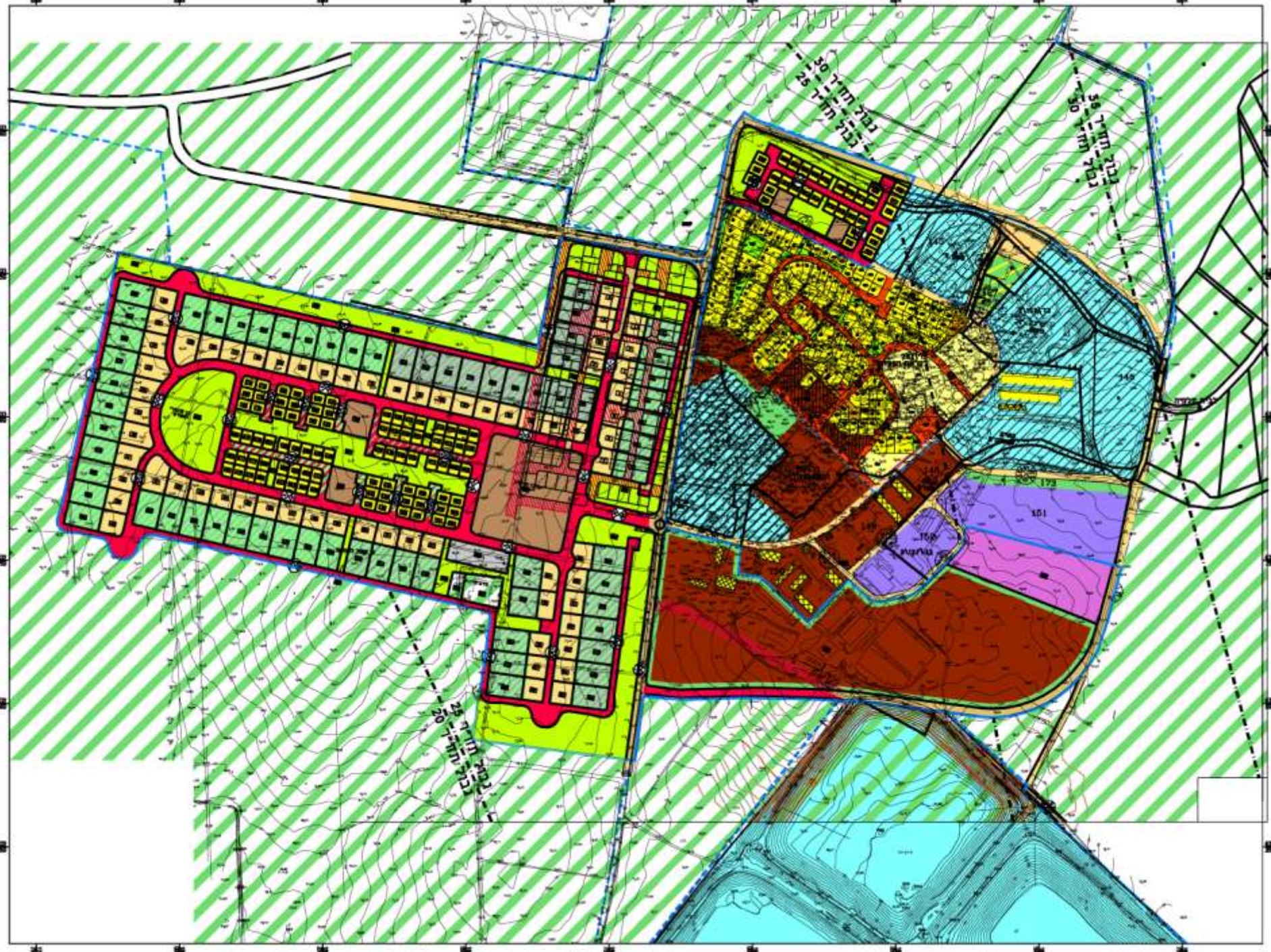
תוכנית פיתוח הכפר 2015-2020

- חממות תיירות
- סיוע לפיתוח תיירות חקלאית וכפרית ותמיכה בעסקים קטנים
- סיוע לקידום מכירות של תיירות חקלאית
- סיוע להדרכות וקורסים
- פיתוח מוקדי משיכה במרחב הכפרי
- **הכנת תוכניות במרחב הכפרי**



הכנת תוכניות במרחב הכפרי

- תוכניות כוללניות
- תוכנית אזורית (גם תמיכה במתווה לפיתוח הכפר)
- תוכנית ישובית לישובים כפריים
- תוכנית נקודתית בעלת משמעות אזורית





הפעילות

- סיוע לכל תיירן – רפרנטים במחוזות
- **תיירון – עלון לתיירות חקלאית**
- קידום יזמויות
- קשירת קצוות
- פרסום אטרקציות של תיירות חקלאית באתר המשרד
www.moag.gov.il

אפריל 2011

ניסן התשע"א

גיליון מספר 13



כניסה ליישוב נבטים; צילום: שי דותן

עלון אלקטרוני לענייני תיירות חקלאית*
וכפרית
מופק ע"י משרד החקלאות ופיתוח הכפר,
הרשות לתכנון ושה"מ

תיירות

***תיירות חקלאית:** פעילות של ביקור ואירוח במשק שקליטת המגוון החקלאי והכפרי, מגוונת תעסוקות במרחב הכפרי ומציגה את החקלאות לקהל הרחב. כלכלה כפרית ותיירות



הפעילות

- סיוע לכל תיירן – רפרנטים במחוזות
- תיירון – עלון לתיירות חקלאית
- קידום יזמויות
- קשירת קצוות
- פרסום אטרקציות של תיירות חקלאית באתר המשרד
www.moag.gov.il



תודה על ההקשבה

שי דותן - מנהל תחום בכיר
כלכלה כפרית ותיירות